

I LOVE CINEY

Een vleugje geschiedenis...

Ciney bestaat al sinds de Romeinse tijd en is een van de oudste gemeentes van Wallonië.

In die tijd liep een heirweg van Bavay naar Keulen en die werd gebruikt door het heel wat reizigers en handelaars. De stad is het centrum van het gebied dat men de Haut-Condroz noemt en dat was de oudheid het land van de Condrusi, zo genoemd door Julius Caesar.

Vanaf de 5e eeuw wordt de streek van Ciney het slachtoffer van Germaanse invallen.

Deze periode kenmerkt zich ook door de komst van het christendom en de bouw van de eerste christelijke kerken in de Condroz. Die worden meestal opgetrokken op plaatsen waar voorheen Keltische heidense tempels lagen.

In tegenstelling tot andere steden uit die tijd ontwikkelt Ciney zich rond zijn pre-romaanse kerk.

In 816 vestigt zich een kapittel van kanunniken in de stad.

En 1275 is Ciney opnieuw het slachtoffer van een bloedige oorlog. In de zogenaamde "Oorlog van de Koe" bestrijden verschillende partijen elkaar: de Prins-bisschop van Luik, de Graaf van Vlaanderen en de Markies van Namen als bondgenoot van de Graaf van Luxembourg. Volgens een populaire legende, verteld door Jean d'Outremeuse, zou een koe aan de basis liggen van deze oorlog.

Ten gevolge van de verschillende conflicten worden vanaf 1321 stdsmuren opgetrokken. Zij zullen in de 17e eeuw grotendeels ontmanteld worden. Dankzij zijn gunstige ligging kan de stad zich voorspoedig ontwikkelen en wordt een plaats voor uitwisselingen tussen de boeren. Er ontstaan jaarmarkten en die kennen heel wat succes: in 1895 organiseerde men er liefst 21 !

De 19e eeuw kenmerkt zich door de opkomst van de industrie (de kalkovens van Lienne en Crahiat, de ijzermelterijen met de befaamde 'calo' van Ciney...). Met de komst van de trein neemt de stad uitbreiding en zowel het aantal inwoners als het aantal nieuwe gebouwen zitten in de lift. Ondanks die evolutie blijft Ciney een landelijke stad op mensenmaat, een heus stadje...maar op het platteland !

1. PLACE MONSEU

WAAROM DEZE NAAM?

Deze naam dateert van het einde van de 16e eeuw. De Prins-Bisschop van Luik was eigenaar geworden van de tuinen en hoven achter de huizen van Chinrue (tussen de Collegiale kerk en het oude postkantoor, vandaag Belfius bank).

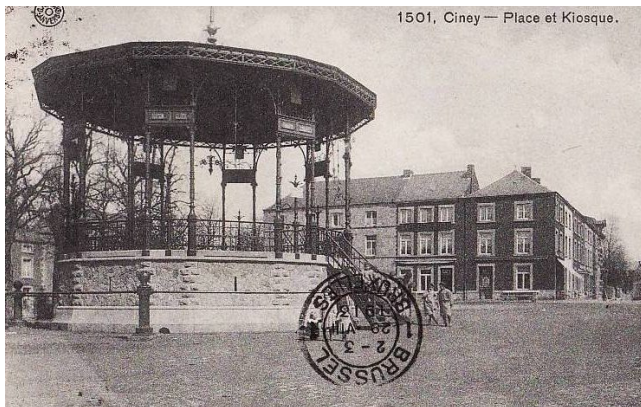
Het wilde er een openbaar plein van maken dat Cour Monseigneur moest heten en dat werd later "verwaald" tot Cour Monseu. Het plein is het centrum van het leven in Ciney.

Het hele Cour Monseu werd in 1976 op de monumentenlijst geplaatst (geklasseerd erfgoed en beschermde zone).

DE KIOSK

Hij werd opgetrokken volgens de plannen van de kiosk van Spa en wordt vandaag beschouwd als een der mooiste van Wallonië.

De bouw werd uitgevoerd door de Gieterij 'Dejond et Couvreur', zoals te zien is op de stempel aan de voet van een van de kolommen. Het is een lichte, achthoekige constructie op een verhoogde onderbouw in klein graniet en met randen in natuursteen.

Hij is open langs alle zijden en omheind met een leuning in smeedijzer. De fijne kolommen in gietijzer zijn bekroond met Korintisch geïnspireerde kapitelen. De consoles voor verlichting en de voeten van de kolommen zijn versierd met plantaardige motieven.

De steunberen van de kolommen zijn in feite omgekeerde solseutels !

Het verhaal doet de ronde dat bij de eerste renovatie de schilder de gedenkplaten grondig had gereinigd zonder vooraf de namen van de beroemde componisten en muzikanten te noteren. Toen hij zich nadien de laatste naam niet meer kon herinneren, noteerde hij maar de naam van de lokale componist en musicus: Xavier Schlögel.

MONUMENT VAN VICTOR CRUCIFIX

Monument in eerbetoon aan Victor Crucifix. Tijdens de tweede oorlog was hij houthandelaar en had een auto die hij in dienst van het Verzet gebruikte.

Helaas werd hij op 16 februari 1944 door de Gestapo gepakt en op 20 mei doodgeschoten in de trein die hem naar de kampen bracht.

2. DE OMGEVING VAN DE COLLEGIALE KERK

DODENMONUMENT

Het monument wordt geïnaugureerd op 19 augustus 1923, na tal van perikelen. De inauguratie kent een grote opkomst van mensen die de slachtoffers van de Grote Oorlog willen herdenken. Het monument wordt aangepast en bijgewerkt na de Tweede Wereldoorlog.

Langs weersijden van de stèle in de vorm van een obelisk, vindt men de namen van de soldaten en gedeporteerden die stierven voor het vaderland in de periode 1914-1918 en ook het jaar van de oprichting in Romeinse cijfers: MCMXXIII

Het stenen monument toont de traditionele symboliek: een vrouw die de vlag draagt, helmen met de Belgische leeuw, kronen, korenaren...

Het monument werd opgetrokken aan de ingang van een oude begraafplaats rond de Collegiale kerk. Tijdens de graafwerken voor het fundament werden verschillende lagen stenen ontdekt. Na analyse kwam men tot de vaststelling dat ze dateerden uit 1759 en dat ze deel uitmaakten van een site met een oude fontein die de stad voorzag van drinkbaar water.

DE BOOM VAN 100E VERJAARDAG

De boom van de 100e verjaardag die in 1930 werd geplant om de 100e verjaardag van de Belgische onafhankelijkheid te herdenken.

Het is omringd door een muurtje met twee kleine pilasters met de namen van de burgemeester en de schepenen uit 1830 en 1930.

STELES

Men kan ook twee stèles ontdekken die de 30e en 70e verjaardag herdenken van de bevrijding van de kampen.

3. COLLEGIALE KERK

Voor de inwoners van Ciney is dit gebouw het symbool van de stad. Het is daar dat alles begonnen is, waar de geschiedenis van Ciney werd geschreven.

Ook al is de Collegiale kerk gewijd aan Maria-Hemelvaart (beeldje van maria in de nis met gietijzeren traliewerk in de toren), de parochie heeft Sint-Niklaas als patroonheilige en soms spreekt men van de Sint-Niklaaskerk.

Het gebouw werd opgetrokken op de site van verschillende voorgangers die herhaaldelijk vernield werden vanaf de 12e eeuw en telkens herbouwd werden. De huidige kerk dateert van 1618. Zij verrees nadat een storm de vorige kerk in 1613 volledig had vernield.

Vorbij het transept, omvat de halfcirkelvormige apsis het koor. Dat werd in 1843 verlengd met 6 meter (cf. cartouche).

De toren, de viering, het koor en verschillende bijgebouwen zijn opgetrokken met kalksteen. De toren is het oudste gedeelte van de kerk. Hij dateert van de 11e eeuw. De muur aan de kant van de Place Monseu is 2,70m dik. Tijdens de opgravingen in 1975 heeft men een geul gegraven om de basis van de fundamente te vinden.

De muur was er liefst 3,60m dik en men vond ook twee kanonskogels wat zekere historici doet denken dat de toren oorspronkelijk een verdedigingsfunctie had.

Zijn drie klokken kregen een naam: Sauveur, Nicolas en Marie.

Nadat de storm van 14 juli 2010 de spits naar beneden liet donderen, kreeg de Collegiale kerk op 16 mei 2017 opnieuw haar beroemde spits...de 7e in haar bewogen geschiedenis...

GRAFSTENEN

Dankzij het bestaan van een kapittel van kanunniken in Ciney, van de 9e eeuw tot het einde van het Ancien Regime, kunnen we enkele mooie exemplaren van oude grafstenen bewonderen die aanleunen tegen de muur van de Collegiale kerk of erin verwerkt zijn.

Bepaalde grafstenen die zich oorspronkelijk in de kerk bevonden, werden in 1835 geïntegreerd in de gevel van het nieuwe portaal links van de toren.

Rond 1908-09, toen men de kerktoren herstelde, vroeg Léon Simon om de mooiste grafstenen in te werken in de muren van de oude toegangsportalen. Op die manier werden tal van familienamen gered van de vergetelheid. Hij zette dit 'reddingswerk' verder tijdens de Eerste Wereldoorlog toen hij beroep deed op werklozen om de oude begraafplaats rond de kerk te ontruimen.

4. PLACE LEOPOLD II

Vroeger woonden hier geestelijken (kanunniken), magistraten, hoge ambtenaren en grootgrondbezitters. Het kapittel van kanunniken en de bijhorende gebouwen vormden een wereld apart, een soort stad in de stad.

De Collegiale kerk bevond zich in het centrum van de ommuurde middeleeuwse stad die de vorm had van een onregelmatige vijfhoek. De stadswal werd afgebroken en er kwamen straten in de plaats, wat vandaag toelaat de oude muren te lokaliseren.

5. REMPART DE LA TOUR

Van de oude stadswal is er slechts één overblijfsel, een hoektoren, een voormalige wachttoren. De muur is 1,20m dik aan de toren en 2,30m aan de courtine. Vroeger werden de muren verdedigd door kruisboogschutters.

6. HET KLOOSTER VAN DE KARMELIETEN

Het is de enige getuige van het klooster dat gesticht werd in 1629 door de Karmelieten van Dinant. Zij werden verjaagd tijdens de Franse bezetting in 1793 en de annexatie bij het Prinsbisdom Luik. Hun goederen werden geroofd en verkocht als openbaar bezit. De monniken hadden hier een klooster en een pensioonaat voor meisjes.

Het is een lang en mooi gebouw opgetrokken met kalksteenblokken. De muur is in baksteen, heeft vakken in natuursteen en een schitterend portaal uit de 18e eeuw.

7. HET STADHUIS

Op de hoek van de Rue du Centre en de Rue du Bonbonnier lag het oude stadhuis. Het was een mooi gebouw in natuursteen met een driehoekig fronton, gebouwd in 1736.

Doordat het te klein werd, koos men voor een nieuw gebouw in de Rue du Centre, op de locatie van het kasteel van notaris Aubert (dat werd afgebroken, de stenen werden hergebruikt voor de ingang van een gebouw bij het station).

Dit groot gebouw uit 1878, naar plannen van architect Bouvrie, heeft een monumentale gevel in eclectische stijl, rijkelijk versierd, onder meer met zuilen met ionische kapitelen, zuilen met bossage en een barok geïnspireerd fronton dat boven het toegangsportaal uitsteekt.

Op de gevel herkent men tweemaal het huidige blazoen van de stad: 'van azuur met vijf hoofden van jonge baardeloze mannen van zilver gekruist geplaatst, het schil getopt met een kroon van goud getopt met een ster en vijf stralen van dezelfde kleur".

Boven de hoofdingang bevindt zich een gebranschilderd raam met het eerste blazoen: een nis gewijd aan O.L. Vrouw die de sleutel en de poort naar de Ardennen symboliseert.

Het klooster van de Karmeliten

Het Stadhuis (element)

Rempart de la Tour

Place Leopold II

8."DE OUDE POST"

Doordat de lokalen van de post te klein waren geworden in 1905, werd beslist een nieuw gebouw op te trekken op de locatie van het Hôtel des Voyageurs dat toen afgebroken werd. Het was 'ANNO 1912' dat het nieuwe postgebouw het daglicht zag in de Rue du Centre.

Aan de zijkant ziet men nog een embleem van de post. Dit gebouw, dat nog 'de oude post' wordt genoemd door de oudere inwoners, heeft een gevel die kenmerkend is voor zijn tijdperk vanwege de rode en bleekgele baksteen, die samen met de blauwe hardsteen dambordbanden vormt.

Dit neotraditioneel geïnspireerd gebouw heeft een eerder Vlaams ogende tropgevel en is opgesmukt met Art Nouveau details:

- > een opeenvolging van korfbogen
- > ijzerwerk aan de vensters met gestileerde plantaardige elementen
- > gestileerde plantaardige motieven in blauwe hardsteen op het niveau van de trapgevel
- > in dezelfde geest motieven op de metalen leuningen op het niveau van het dak.

De gevel is intact gebleven maar de achterzijde van het gebouw die dezelfde structuur vertoonde, werd in 1991 afgebroken om een moderne uitbreiding bij te zetten.

Het wapenschild van de Provincie Namen (geschuinde leeuw) is te zien op meerdere plaatsen op het einde van de puntgevels.

9. PARK EN KASTEEL SINT-ROCH

Het Sint-Roch park ligt buiten de historische stad. Men vond daar vroeger weiden en een leprozenhuis met de naam 'Chapelle et Ermitage Saint-Roch'.

Het voormalig kasteel Sainfoin is een groot gebouw in kalksteen. Het werd opgetrokken in 1906 op vraag van Joseph Boseret (1853-1933), notaris van Koning Léopold II.

De Koning zocht immers een ietwat

geïsoleerd terrein langs de spoorlijn Brussel-Luxemburg om er een tweede residentie te bouwen. Maar het liep anders af en Joseph Boseret liet dan maar een kasteel bouwen voor zichzelf en zijn gezin.

De notaris zag het groots want zijn kasteel werd gebouwd met luxematerialen, geïnspireerd op het Petit Trianon in Parijs.

Het park werd aangelegd met majestueuze bomen en er kwamen twee prachtige dreven. Het kasteel kende nadien verschillende bestemmingen en werd uiteindelijk in 1981 Muziekconservatorium.

Het kasteel en het park staan op de monumentenlijst sinds 25 septembre 1997.

WIST U DIT ?

Het is in dit kasteel dat de Engelse veldmaarschalk Montgomery 1 of 2 dagen verbleef in december 1944, tijdens het Von Rundstedt offensief.

10. KERK VAN DE KAPUCIJNEN

Deze neogotische kerk, vanaf 1904 gebouwd op het domein van het Sint-Roch park, vrijst op een terrein dat was aangeboden door notaris Boseret. De Antwerpse architect insireerde zich op de kapucijnenkerk van Izegem die hij kort voordien had gebouwd.

Aanvankelijk vorderden de werken traag vanwege de rostige aard van het terrein. De rotsen die uit de grond werden gehaald, werden in blokken gehakt en geïntegreerd in de bouw.

De rubouw, in blauwe hardsteen, was afgewerkt eind 1905 en het interieur in 1906.

De stijl werd geput uit het gotisch repertoire: spitsboogvensters...

11. ARCHITECTUUR IN CINEY

Naast de traditionele woningen in natuursteen (dankzij de aanwezigheid van steengroeven) bouwde men vanaf de 2e helft van de 19e eeuw huizen met industriële baksteen (die onder meer geproduceerd werden door de baksteenfabriek Chaput in Ciney).

Ze zijn vaak versierd met architecturale details uit verschillende stijlen en spelen met kleur door het invoegen van wit, geel, groen...geëmailleerde stenen en met motieven in keramiek of mozaïek.

Andere gevels zijn bepleisterd met gekleurde mortel.

RUE PIERVENNE - OGEN OPEN !

Aanvankelijk was deze straat een kleine landweg. Ciney kwam nog niet tot hier. Het was met de bouw van een station rond 1885, dat toen op het platteland was gevestigd, dat de stad zou uitbreiden.

De straat werd aangelegd rond 1890 en was afgewerkt in 1902-03.

Zij verbond de twee kernen van de stad.

ECLECTISME

Zowel in privé als openbare gebouwen was eclectisme (het gebruik van verschillende stijlen uit het verleden) in de mode in de 19e eeuw.

Een mooi voorbeeld op nr.95 Privéwoning uit het einde van de 19e eeuw met zowel classicistische als barokelementen: frontons, triglifien en metopen, kolommen met bossages, daklijsten met druppels, fruitguirlandes, dapering...

In het fronton van de gevel zijn er vrijmetselaarsymbolen te zien (kompas, winkelhaak).

NEOGOTIEK

War de privéarchitectuur betreft, vindt men in Ciney enkele voorbeelden van gotische elementen zoals hier op het nr.62.

Deze woning (uit 1907 - per vergissing gebombardeerd in 1943 en identiek herbouwd) heeft vensters met accolademotieven, typisch voor de gotiek.

NEOCLASSICISME

Verschillende traditionele woningen of herenhuizen kozen voor neoclassicistische elementen voor hun gevels: frontons, vensteromtrek in blauwe hardsteen met pilastermotieven, kapitelen.

Enkelen mooie voorbeelden:
nr.26-30, 129 en 144

ART NOUVEAU

Art Nouveau in Ciney toont zich nu eens door een detail, dan weer door een gerichte en uitgebreide decoratie.

ENKELE VOORBEELDEN :

- gestileerde deur - nr 75
- keramiek en spel van gekleurde stenen boven de bovendrempels en ook mooi ijzerbeslag - nrs 71, 106, 110, 125
- vensters in 3/4 bogen - nrs 125, 12
- korbboogopeningen rond de toegang - nr 10
- vensterramen die de golvingen volgen en soms gebrandschilderd glas bevatten - nrs 54, 125, 139
- balkons in smeedijzer met natuurlijke motieven (vlinder, libel, bloemen, loof...) nrs 108, 67, 110
- graffito met een gevleugeld vrouwenhoofd, geïntegreerd in een 3/4 boog boven een dubbel venster, gemaakt met gekleurde bakstenen dit uitsteken op de gevel in rode baksteen.
- ...

Wandeling: +/- 4km
 Toegankelijk voor kinderwagens
 Speeltuinen op het circuit
 Vertrek: Place Monseu
 Aankomst: Rue St-Pierre

